

नेपाल सरकार

सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय

सिंहदरवार, काठमाडौं

(सामाजिक समावेशीकरण तथा सामाजिक सुरक्षा शाखा)

फोन नं. ०१-४२००३३२

पत्र संख्या: २०७५/७६

चलानी नं. १४५

२०७६/०९/०४

विषय: राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको सिफारिस कार्यान्वयन सम्बन्धमा।

श्री स्थानीय तह सवै

प्रस्तुत विषयमा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको च. नं. मा.अ.।७२१।६८२४, मिति २०७५।१२।१४ को पत्रानुसार आदिवासी तथा जनजाति सम्बन्धि महासन्धि, १९८९ को पक्ष राष्ट्र भएको १० वर्ष पूरा भएको सन्दर्भमा मानव अधिकार आयोगले उक्त महासन्धिको कार्यान्वयनको अवस्था सम्बन्धमा गरेको अध्ययन तथा अनुगमनबाट प्राप्त तथ्यको आधारमा आयोगको २०७५ मंसिर १२ को निर्णय अनुसार नेपाल सरकारलाई भएको सिफारिस यसै पत्रसाथ संलग्न छ । उक्त पत्रमा उल्लेखित तहां कार्यालयसंग सम्बन्धित सिफारिस कार्यान्वयन गरि मानव अधिकार आयोग तथा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयलाई जानकारी गराईदिनुहुन निर्णयानुसार अनुरोध छ ।

बोधार्थ

श्री प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,

श्री राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग,

श्री सूचना तथा प्रविष्टि शाखा: website मा

पत्र Upload गरिदिनुहुन ।

सुभद्रा सुवेदी
(शाखा अधिकृत)

२०१५ ११२५११

नेपाल सरकार

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

मानव अधिकार शाखा
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

सिंहदरबार, काठमाडौं
नेपाल ।

पत्र संख्या :- ०७५/०७६
च.नं. :- मा.अ./७२१/६८२४

मिति: २०७५/१२/१४

विषय : सिफारिस कार्यान्वय गर्ने सम्बन्धमा।

श्री गृह मन्त्रालय,
श्री संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय,
श्री कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय,
श्री भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय,
श्री ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाई मन्त्रालय,
श्री वन तथा वातावरण मन्त्रालय,
श्री भूमि, व्यवस्था तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाण्डौं।

संलग्नक नम्बर तथा संलग्नक पृष्ठसंख्या

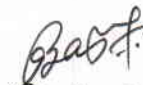
दर्ता नं.:- १६४४६
०७५/१२/१४

उपरोक्त सम्बन्धमा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको च.नं. १७४२ मिति २०७५/१२/०४ गतेको पत्र मार्फत आदिवासी तथा जनजाति सम्बन्धी महासन्धी, १९८९ (ILO Convention No. 169) को पक्ष राष्ट्र भएको १० वर्ष पूरा भएको सन्दर्भमा यस आयोगले उक्त महासन्धिको कार्यान्वयनको अवस्था सम्बन्धमा गरेको अध्ययन तथा अनुगमनबाट प्राप्त तथ्यको आधारमा आयोगको मिति २०७५ मंसिर १२ को निर्णय अनुसार नेपाल सरकारलाई भएको सिफारिस यसै पत्रसाथ संलग्न छ। उक्त पत्रमा उल्लेखित तहाँ मन्त्रालयसँग सम्बन्धित सिफारिस कार्यान्वयन गरि यस कार्यालय र मानव अधिकार आयोगलाई जानकारी गर्ने गराउने व्यवस्थाको लागि आदेशानुसार अनुरोध छ।

संलग्न: (१) आयोगको च.नं. १७४२ मिति २०७५/१२/४ को पत्रको फोटोकपी ।

बोधार्थ:

श्री राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग,
हरिहरभवन, ललितपुर।

(विश्वदीप वेस्ना)
शाखा अधिकृत

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग National Human Rights Commission of Nepal

केन्द्रीय कार्यालय (Central Office)
हरिहर भवन, पुल्चोक, ललितपुर (Harihar Bhawan, Pulchowk, Lalitpur, Nepal)

पत्र संख्या २०७५/०७६

च.नं.: TMD १६४२

श्री प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरवार, काठमाडौं ।

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
च.नं. १६४२
२०७५/१२/४

मिति : २०७५/१२/४

विषय : सिफारिस गरिएको वारे ।

उपरोक्त सम्बन्धमा आदिवासी तथा जनजाति सम्बन्धी महासन्धि, १९८९ (ILO Convention No. 169) को नेपाल पक्ष राष्ट्र भएको १० वर्ष पूरा भएको सन्दर्भमा यस आयोगले उक्त महासन्धिको कार्यान्वयनको अवस्था सम्बन्धमा गरेको अध्ययन तथा अनुगमनबाट प्राप्त तथ्यको आधारमा आयोगको २०७५ मंसीर १२ को निर्णयानुसार नेपाल सरकारलाई भएको सिफारिस कार्यान्वयनका लागि आयोगबाट सम्पन्न भएको "महासन्धि नं. १६९ कार्यान्वयन अवस्था" अध्ययन प्रतिवेदन यसै सिफारिस साथ संलग्न गरी पठाइएको छ ।

अतः आयोगको निर्णयानुसारको तपसिल बमोजिमका सिफारिसहरू कार्यान्वयन गरि सो को जानकारी यस आयोगलाई गराई दिन हुन निर्देशानुसार अनुरोध छ ।

तपसिल

१. आदिवासी जनजातिसम्बन्धी कानून, नीति, नियम निर्माण गरिँदा उनीहरूको प्रतिनिधिको स्वतन्त्र र सक्रिय सहभागिताको अधिकार प्रत्याभूत गर्न,
२. आदिवासी जनजातिसम्बन्धी महासन्धि, १९८९ (महासन्धि नं. १६९) प्रतिकूल रहेका विद्यमान कानुनी व्यवस्थाहरूलाई महासन्धि अनुकूल संशोधन वा परिमार्जन गर्न र महासन्धि कार्यान्वयनका लागि आवश्यकताअनुसार नयाँ कानून निर्माण गरी राज्यका सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहमा समान ढङ्गले कार्यान्वयन गर्ने, गराउने व्यवस्था मिलाउन,
३. विकास तथा भौतिक संरचना निर्माणको योजना बनाउँदा वा कार्यान्वयन गर्दा सम्बन्धित क्षेत्रको आदिवासी जनजाति वा स्थानीय समुदायको संस्कृति सुहाउँदो प्रक्रिया अवलम्बन गरी उनीहरूको अधिकार संरक्षणको प्रत्याभूत गर्न वा गराउन,
४. आदिवासी जनजातिसम्बन्धी महासन्धि, १९८९ (महासन्धि नं. १६९) र आदिवासी जनजातिसम्बन्धी संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय घोषणापत्र (युनडिप), २००७ ले अवलम्बन गरेको स्वतन्त्र, पूर्वसुसूचित र सहमति (Free, Prior and Informed Consent-FPIC) सम्बन्धी अवधारणा लागू गर्न उपयुक्त संरचनाको निर्माण गरी लागू गर्न ।

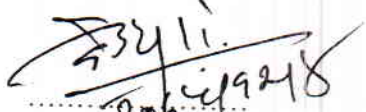
राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग National Human Rights Commission of Nepal

केन्द्रीय कार्यालय (Central Office)

हरिहर भवन, पुल्चोक, ललितपुर (Harihar Bhawan, Pulchowk, Lalitpur, Nepal)

५. महासन्धि नं. १६९ कार्यान्वयनका लागि राष्ट्रिय कार्ययोजना (National Action Plan for the Implementation of the ILO Convnetion No. 169) यथाशीघ्र स्वीकृत गरी कार्यान्वयन गर्न,
६. आदिवासी जनजाति जिल्ला समन्वय समिति (गठन तथा कार्यसञ्चालन) कार्यविधि, २०७२ अनुसार सबै जिल्लामा स्थापित जिल्ला समन्वय समितिलाई राज्यको वर्तमान संरचना अनुकूल बनाउन,
७. नेपालको संविधान धारा ५६(५) अनुसार स्वायत्त, संरक्षित र विशेष क्षेत्रको अवधारणा कार्यान्वयन गर्न गराउन,
८. लोपोन्मुख आदिवासी जनजातिहरूको भाषा, संस्कृतिको संरक्षणका लागि विशेष कार्यक्रम तर्जुमा गरी ती समुदायको आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, शैक्षिकलगायतको विकास गर्न समुदाय तथा महिलासमेतको अर्थपूर्ण सहभागिता रहने गरी विशेष कार्यक्रम लागू गर्ने गराउने व्यवस्था मिलाउन,
९. भूमि, वन र वन्यजन्तु संरक्षणसम्बन्धी कानुनलाई आदिवासी जनजातिको अधिकार संरक्षण हुने गरी पुनरावलोकन गर्न गराउन,
१०. वन्यजन्तु आरक्ष तथा सिकार आरक्षको स्थापना तथा सञ्चालन गर्दा आदिवासी जनजातिको स्व-व्यवस्थापन/सहव्यवस्थापन लगायतको अधिकार संरक्षणसम्बन्धी व्यवस्था मिलाउन,
११. तथ्याङ्क विभागबाट जनगणना गरिँदा नेपालका सबै समुदाय सँगै लोपोन्मुख, अपाङ्गता भएका आदिवासी जनजाति समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क प्राप्त हुने व्यवस्था मिलाउन,
१२. लोपोन्मुख, महिला, अपाङ्गता भएका आदिवासी जनजातिका लागि विशेष कानुनको निर्माण गरी राज्यको सेवामा उनीहरूको प्रभावकारी पहुँच सुनिश्चित गर्न,
१३. सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारबाट बजेट बाडफाँट गर्दा आदिवासी जनजातिको लागि समेत समानुपातिक रुपमा लैङ्गिकमैत्री बजेट बाडफाँटको व्यवस्था मिलाउन,
१४. आदिवासी जनजाति उत्थान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान ऐन २०५८ बमोजिमको सूचीमा सूचीकृत र सूचीकृत हुन बाँकी आदिवासी जनजातिहरूको विषयमा पुनरावलोकन गरी छुट भएकाहरूलाई सूचीकृत गर्न गराउन ।
१५. संवैधानिक अङ्ग र निकायमा नियुक्ति गर्दा नेपालको संविधानको धारा २८३ अनुसार समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तबमोजिम नियुक्ति हुने व्यवस्था मिलाउन ।

.....
(वेदप्रसाद भट्टराई)
सचिव